

דבר העורך

מותר לכל הדעות

ברז: מספר אברך חשוב שליט"א, קניתי 'קומקום שבת', וכיון ששמעתי בבית מדרש שאין 'קומקום שבת' שמותר לפי כל הדעות ממש, קניתי בטמבור ברז של מיחם, עשיתי חור בדופן הקומקום, התקנתי את הברז, כעת אני בטוח שאין אף רב בעולם שיאסור את השימוש ב'קומקום שבת בייצור ייחודי', שאין חשש טלטול מוקצה של גוף החימום ונורת הביקורת, ושאר חששות. ומכאן תצא הקריאה, למשווקי מוצרים למהדרין (הרעיון בחינם!), לייצר קומקום דוגמתו, שבלי ספק יצליחו בצורה זו למכור יותר 'קומקומי שבת' בשוק המהדרין.

וכעת לא חייבים את הפתרון של חסם לעיכוב יציאת המים, כי הברז מותקן במפלס גבוה מעט מתחתית המיכל, וכן לא חייבים גוף חימום מיוחד שאינו מתלטה, שלא יהיה חשש טלטול שלהבת כי הרי אינו מטלטלו. ועדיין צריך את ה'מצב שבת' שיפעל באופן סטטי שלא ישפיע על פעילות החשמל, ונעילת המיכל לבסיס שלא יסיר בטעות, ונעילת ההרתחה שלא ירתיח בטעות, וכיטיוב 'קומקום שבת' שלא יהיה זילתא דשבתא.

ובאמת גם בתרמוס עם משאבה, או מיחם עם משאבה, שאפשר להוציא מים רק על ידי לחיצה למעלה, פחות נוח מברז, וגם הרבה פעמים המשאבה מתקלקלת, ובכל כוס קפה צריך לפתוח את המכסה ולשאוב' עם כוס, וליזהר שהידים לא יכוו, וכדי ביזיון וקפץ... וחבל מאוד שלא התקינו ברז בצד, שהוא פתרון פרקטי מאוד, ומצד בטיחות אפשר להתקין 'שסתום בטיחות'.

תנועת: קומקום שבת משווק כיום מאוד בציבור החרדי ונוח מאוד לחפצים לחסוך מקום (כמו זוג צעיר, זוג מבוגר, חדרי אירוח, וכדומה) שאין מקום לאחסן מיחם נוסף וכך באותו קומקום שמרתיח בו מים כל השבוע משמש גם למיחם שבת, וגם שלא צריכים הרבה מים חמים ומספיק הקומקום המכיל כשני ליטר, וחוסך באנרגיית החשמל כי יש לו גוף חימום קטן.

וסיפר גאון אחד שליט"א כאשר נוסע למרחקים להרבות צדקה וחסד, ושובת במקומות אירוח שונים בארץ ובחול, ואין יכול לדעת את כשרות המיחם במקום האירוח (בליעות של 'מערת בשר בחלב', 'טריפות', 'מעשה שבת', וכו'), מכניס למזוודה 'קומקום שבת' שהוא קטן וקומפקטי, וכך יש לו מים חמים בשבת ללא חששות.

בברכת התורה

עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'קומקום מיוחד לשבת'

רעיון גאוני ופשט

מוקצה: בשנים האחרונות משווק בחנויות מוצרי חשמל, קומקום חשמלי עם מצב שמירת חום לשבת, אותו קומקום נשלף המשמש לימות החול כמו קומקום רגיל, מיועד לשימוש גם בשבת. בימות החול הקומקום נשלף מהבסיס למילוי מים ומזיגה לכוס, לקראת שבת מרתיחים את המים, נועלים ומחברים את הקומקום לבסיס שלא יפרדו, לחצן 'שבת' מעביר את הקומקום למצב חימום סטטי (כמו 'מצב שבת' במיחם חשמלי), ובכך הוא שומר על חום המים בעוצמת מעלות קבועה ללא תרמוסטט, מזוגים את המים לכוס מהקומקום ללא שלפה מהבסיס, כאשר הקנקן מחובר לבסיס ולחוט החשמל התקוע בשקע.

במאמר זה נתייחס לשני סוגי 'קומקום שבת' המצויים כיום בשוק [בדגמים הישנים, הנעילה של הקנקן לבסיס לא היתה חזקה כל כך, בנוסף היתה קיימת אפשרות להפעיל את מתג ההרתחה, גם כאשר הקומקום על 'מצב שבת'], מה הדין לגבי השימוש בשבת, מצד חשש טלטול מוקצה של גוף חימום, בסיס לדבר המוסר והמותר, והאם יש גזירה שמא יוציא את כל המים, ויגרם לניתוק המכשיר מזרם החשמל על ידי מנגנון הבטיחות שמכבה את המיחם כ-15-10 דקות אחרי שנגמר המים?

הגיליון מבוסס, על המאמרים שנכתבו בנושא: **הג"ר יצחק מרדכי הכהן רובין שליט"א** (קובץ היכלא חלק ד עמוד קנג), **הג"ר אברהם משה הלפרין שליט"א** ראש מכון מדעי טכנולוגי ההלכה (אספקלריה גיליון א אדר ב תשע"ט עמוד 12), **הג"ר שמואל יוסף שטיצברג שליט"א** (שיעור בענין הקומקום שבת), **הג"ר חיים אהרן בליינר שליט"א** (חוקי חיים גיליון 205), **הג"ר ישראל מאיר מורגנשטרן שליט"א** (מטבח כהלכה עמוד 370), **הג"ר ישראל קלין שליט"א** (בקונטרס בירור השימוש במקרים), **הג"ר צבי יהודה שיש שליט"א** (קובץ שערי הוראה כא עמוד עז), **הג"ר שמואל יצחק ווייס שליט"א** (קובץ המאור שנה עא וחברת א עמוד צט).

לעילוי נשמת

הר"ר יהודה בן יקוט ושמעון נלב"ע ד אייר ומרת אסתר בת ימינן וסוליקה נלב"ע ר"ח שבת ת.נ.צ.ב.ה.

המתאדם כאש, ומכוסה בחומר מבודד.

ב. אם יכלו המים המכשיר לעלות לניזק, ויש גזירה שמא יוסיף בו מים כדין מוליאיר, כמבואר **במשנב** (סימן שיח ס"ק ק"ח) בשם ספר **תוספת ירושלים**, שמוליאיר שאינו גרוף אין שותין ממנו בשבת, מפני שעשוי פרקים ומתיירא שמא יתאכל פירווקו ומוסיף מים. וגם בקומקום יש לחוש שאם יכלו המים ואין בו שסתום בטחון, שמא יתקלקל המכשיר. (כיום בכל מים מנגנון שומן באופן אוטומטי את דם החשמל כאשר אין מים במיחם, ואין חשש שיתקלקל המכשיר, אבל יש חשש שיוציא את כל המים ויגרום לכיבוי, וחשש זה מצד אחד יותר קרוב שחוש רק שכל אחד של ריקון הכלי, בלי הוספה של מים, ומאידך הוא חשש שחש שלא הוזכר במשנ"ב, ועוד שאינו פעולת איסור בקום ועשה, ורק בשב ואל תעשה גורם לכיבוי, שלא ניתא ליה ואינו קורה מיד].

והסתפקו, האם הקנקן דינו כבסיס לדבר האסור שעיקר הקומקום הוא הגוף חימום שריו כשלהבת, או דלמא הקנקן בסיס למים ולגוף חימום כאחד, ודינו כבסיס לאיסור ולהיתר שבבואר **בשו"ע** (סימן שי סעיף ח) שתלוי מה יותר חשוב. והכריעו, כיון שעיקר הכלי מיועד לחימום המים, והמיחם חשוב לעצמו והוא בסיס לשלהבת ולא למים שבתוכו, ועוד שהמיחם וגוף החימום הם גוף אחד ממש אשר החוט הוא עיקרו, והמיחם עצמו הוא בסיס לחוט זה כל מהותו, ולא שייך להפקיע ממנו שם בסיס. ומכל מקום אין המיחם נעשה בסיס לגורת ביקורת, שהיא טפילה ונועדה לשמש את הכלי, ועיקר הכלי הוא גוף החימום והמים שבתוכו.

וכן דעת הג"ר **צבי ובר שליט"א** (לוח המוקצה עמוד ק, הערה על ערך מיחם מחובר לחשמל עם מימם) - "אע"פ שבכל קדרה בשעה שיש בה בתבשיל דינה ככלי שמלאכתו להיתר, מכל מקום במיחם שיש לו גוף חום לוהט שניידן כבסיס לדבר האסור, אף כאשר יש בו מים לא יפקע שם המוקצה ממנו". והוסיף (שיעורי הלכה א"ח סימן ט"ח) שאם יש נורת ביקורת, אסור לטלטל את המכשיר כולו מחמת הנורה (חשש זה קיים גם במיחם 'אור השבת').

כעין זה, מופיע במאמר של הג"ר **ישראל קליין שליט"א**, המעורר על מיחם קנדי מצד מוקצה דשלהבת, כי יש בו חוט להט, וגם שדינו כמוליאיר שאינו גרוף, והוסיף שעלול להביא מכשולות בהלכות שבת. [במיחם אור לשבת, ללאכורא לא שייך שני טעמים כי הרי אין בו חוט להט, וגם אין חשש שיגרום המים, מחמת החסם המתוקן בו]. וכן כתב הג"ר **שמואל יצחק ווייס שליט"א** (קובץ המאור שנה עא חוברת א עמוד צט) בשם גדולי הוראה בארץ ישראל ובאמריקה, אסור להשתמש במיחם קנדי משום חשש שיגרום כיבוי בגמר המים, ומשום גזירה שמא יוסיף בו מים כדין מוליאיר.

רק עם שעון שבת: לדעת הג"ר **לוי יצחק הכהן רפפורט שליט"א** (קובץ בית אהרן וירושלים חלק קפט עמוד קז), 'קומקום פשוט' שיש בו חוט להט, הוא מוקצה משום בסיס לגחלת שבתוכו, ואין להתיר מדין בסיס לאיסור ולהיתר כיון שהגוף חימום נמצא בגופו ואינו בידד עם המים. ואופן ההיתר היחיד לשימוש בקומקום, כזה, על ידי שיתוף 'שעון שבת' שיכבה את הקומקום בזמן בין השמשות, כדי שלא יהיה 'מיגו דאיתקצאי', וכן יכבה את הקומקום בזמן שרוצה להשתמש במים שבתוכו. [והאריך שם לבאר את שיטתו].

אברע חששות: לדעת הג"ר **ישראל מאיר מורגנשטרן שליט"א** (מטבח כהלכה עמוד 370) אין להשתמש במיחם של חברת קנדי ממכה טעמים, א. שמא בטלטולו בשבת עובר על איסור טלטול מוקצה דשלהבת, כיון שמחובר בתוכו כיון חימום המורכב מחוט להט, והרי הוא 'בסיס לשלהבת'. ב. שמא יתרופף החיבור בין הקומקום לבסיס, ויגרום לכיבוי המיחם, וכן נגיח בטעות ויחזור ויבעיר בשבת את הגוף חימום. ג. אם יש אגבית כממאית ניכרת בקומקום, ולא שלף את המסננת, יש לחוש משום בורר. ד. שמא השימוש הוא בכלל עובדין דחול, כי השימוש הרגיל הוא על ידי הרחתה. [ולאכורא לגבי דגם של חברת אור לשבת, אין את החשש של מוקצה דשלהבת, כי אין בו חוט להט, וכתב חו"ד שבורר באגבית לא שייך, כי יש חורים גדולים. ונשאר רק החשש שיתרופף החיבור, ושל עובדין דחול].

מן הדיו מותר ובעל נפש יחמיר: לדעת הג"ר **חיים אהרן בלייער שליט"א** (חוקי חיים גיליון 205, ושו"ת חוקי חיים כתב יד), קומקום של קנדי, תלוי בממלוקת המופקים האם יש בו מוקצה דשלהבת, וגם לשיטת המקילים יש מקום להחמיר משום עובדין דחול, שמא יבוא להדליק ולכבות וכדאלו בחול, ולכן מעיקר הדיו המיקל להשתמש במיחם זה לו

חברת קנדי: בקומקום המשווק של חברת קנדי (KENNEDY) דגם **KN-900S**, באישור מכוון צמנת, קיימת נעילת חזקה של הבסיס לקנקן באמצעות שני פנים המשתלבים בהברגה במגורעות בתחתית הקנקן, במצב 'שבת' גוף החימום נשאר בחום קבוע (ללא תרמוסטט), ואין אפשרות ללחוץ על ההרתחה. קיים מסננת לברידת האגבית (יש אפשרות להוציא את המסננת בשבת, ולהחזירה במוצאי שבת), אין מדיד מים כי הדפוס שקוף וניכר במחוץ גובה המים.

יצוין: קיים אפשרות לפסיכת כל המים שבקנקן, ובכך לעלות לגרום כיבוי של המוצר, ולכן החברה מצרפת אזהרה: חובה להקפיד בשבת שפמלס המים יישאר מעל קו המינימום. הגוף חימום נהיה רותח, ויתכן שגם מתאדם. יש נורה קטנה אדומה לסימון 'מצב שבת'.

חברת 'אור לשבת': בקומקום המשווק של חברת 'אור לשבת' (OR LE SHABBAT) דגם **OL-K2207** באישור מכוון מדעי טכנולוגי להלכה, קיימת נעילת חזקה של הקנקן לבסיס, בהזוז כפתור 'מצב שבת' ונעיצים שני פנים בשולי הבסיס, 'מצב שבת' גוף החימום פועל בחום קבוע (ללא תרמוסטט), ואין אפשרות ללחוץ על ההרתחה. אין אפשרות לשפוך את כל המים שבקנקן על ידי 'עיון גאונן' שהתקינו חסם, כעין מדיד דפוס הקומקום בצד הפנימי. 'אור לשבת' חמום עשוי מחומר מיוחד שאינו לוהט ואינו מתאדם. אין מסננת לסינון האגבית, ויש רק מסננת עם חורים גדולים מאוד, וכדי שלא יכנס לכלוך התקינו מכסה נפתח על הפיה של הקומקום.

יצוין: יש נורה קטנה אדומה לסימון 'מצב שבת'. יש מדיד המובנה בגוף המיחם.

1. מוקצה דשלהבת

אינו מוקצה דשלהבת: עיקר הנידון להלכה בטלטול מנוגדה עם חוט להט או שאר מכשירים או חוט להט האם הם בטלטול בכלל מוקצה דשלהבת **יבואר א"ה בגיליון הבא**, וכעת נצטרך רק את הנוגע לענין הקומקום. נתקלו פוסקי זמננו לגבי מכשיר שיש בו חוט להט שהוא ברזל חם הממחם את המים, האם נאסר בטלטול כשלהבת, לסברת **החזו"א** (א"ח מא ס"ז) בטעם מוקצה דשלהבת, שאין עומד לטלטול בשבת משום חשש כיבוי, וגם בימי החול אינו דרך לטלטל, אם כן (לפי הבנת המנחת שלמה והצ"ח אילעזר חברת החזו"א) הקומקום צריך להיות מותר בטלטול, כי אין חשש כיבוי ועומד לטלטל. וכן לסברת **המנחת שלמה** (חלק א סימן יד) ששלהבת אינו עליו ועומד לאין מתחדש בכל עת, הקומקום צריך להיות מותר, שהלהט אינו מתחלף ומתחדש כל שעה כמו בשלהבת, והוא כלי גמור, אלא שהורה שאין להקל בזה למעשה. וכן לסברת **האגרות משה** (א"ח ג סימן 1) ש'מוקצה דשלהבת' הוא משום שדומה לאבן, היא מופרש דבריו שמוותר לטלטל כלי חשמלי לצורך גופו ומקומו, לפי שהוא כלי.

בתשם מוקצה דשלהבת: אך לשיטת **הגרי"ש אלישיב זצ"ל** שלא נתבאר לנו די טעם מוקצה דשלהבת, ולכן כל מכשיר עם חוט להט, הוא בספק מוקצה דשלהבת, ויש אומרים בשם הגרי"ש שגם מכשיר חימום שאין בו חוט להט הוא בכלל ספק מוקצה דשלהבת. ולשיטת **החוט שני** אשר שהביא את דברי **החזו"א**, כתב שכל מכשיר חשמלי שיש בו חוט להט הוא בכלל מוקצה דשלהבת, וגם בכלי חשמלי שאין בו חוט להט, יש לחוש שעצם החיבור לזרם החשמל שמגביל את טלטול המכשיר, הוא בכלל מוקצה דשלהבת. ולשיטת **המנחת יצחק** המיחם מוקצה, גם חשש שאין ינקת את החשמל, ויש לדון האם גם בקומקום שייך החשש של 'שמה ינתק'.

2. קומקום קנדי

אסור: לדעת הג"ר **יצחק מרדכי רובין שליט"א** והג"ר **שלום יוסף גלבר שליט"א** (היכלא חלק ד עמוד קנד, שיעור פרשת באראית תשע"א, ארוחת שבת חלק ב פרק י טעיף קפה העירה רמו, מילואים אות 2 עמוד תקצג), אין להשתמש בקומקום של חברת קנדי, משני טעמים.

א. מדין בסיס לגוף החימום שדינו כאש, וכל מזיגה ומזיגה של מים כרוכה בטלטול הקומקום, ולכן אין להשתמש בו, כל עוד שלא נתברר לגבי גוף החימום הנמצא במכשיר, האם הוא לוהט או שאינו לוהט. וקובעים על פי דעת מומחה, אף שבחלק גוף החימום הנראה לעין כלפי חוץ אינו מתאדם, מכל מקום בתוך הגוף החימום יש חוט

על מי לסמוך, ויש מקום להחמיר, ובעל נפש יחמיר לא להשתמש בו. והוסיף, שגם לשיטת המתירים, יש לזהר בהטיית הקומקום שכל הזמן יהיה נגיעה של המים בבסיס החימום, כי אם כל המים יהיו רק על הדופן, תהוצרת הקומקום למצב עמידה, המים חוזרים לתחתית הקומקום, ודין המיחם הוא ככירה שאינה גרופה וקטומה (ארוחת שבת פרק ב טעין לב) כיון שהדרך להטות עליה ואף שייך להגביר חום הקומקום, וקשה לזהר בלא להטות על הקומקום הרבה, ויש להסתפק כמה שיעור מים צריך להיחשב שעדיין מונחים על תחתית הקומקום, ולכן צריך שיהיה מספיק מים המוקושים לבסיס, וקשה לדקדק בזה כראוי.

יצחק הלפרין זצ"ל (החשמל בשבת פרק ה), לדעת החזון איש (או"ח סימן נ ס"ק ט) שיש איסור דאורייתא מצד 'בונה', בכל הפעלה חשמלית בשבת, אם אך גם הניתוק איסור משום 'סותר', ויש להחמיר גם בגרמא, כי נחשב גרמא בדאורייתא שלא לצורך גדול ושלא במקום פסידא, אכן, לשיטת הסוברים שהפעלת מכשיר חשמלי אסורה מצד 'מכה בפטיש', או לדעת שו"ת בית יצחק (יו"ד חלק ב, מפתחות סימן לא) שאסור משום איסור 'מוליד', לא מצינו איסור להפסיק את המכה בפטיש ולבטל את המוליד, ומצד מלאכות אלו אין איסור בעצם ניתוק המכשיר מהחשמל, ובפרט שהניתוק נעשה באופן של 'גרמא', ומצד מוקצה הוא מאריך בדנין 'מוקצה דשלהבת', ומסוים שאף איננו מצינו דבר המותר. ועדיין עיקר המיחם הוא לצורך המים, ודינו לכל היותר כבסיס לאיסור ולהיתר, ומותר לטלטלו לצורך דבר המותר.

ולכן, לא ניתן לאסור לשימוש בדגם האמור, כאשר יש הקפדה על הדברים הבאים: 1. נעילה הרמטית של הקנקן לבסיס. 2. הזירות ממגע במפסק הרתחה. 3. להשאיר מים בגובה 2-3 ס"מ.

אמנם בקומקום של חברת אור לשבת באישור מכוון מדעי טכנולוגי הלהכח, הקפידו על ההידורים דלהלן ומאקומו לשימוש בשבת לכתחילה למהדרין: 1. הנעילה במצב שבת הרמטית, ולא מתרופפת במהלך השבת. 2. במצב שבת אין אפשרות להפעלת מצב הרתחה. 3. הותקן בתוך הקומקום חסם מיוחד המונע מהמים להתרוקן לגמרי, ואין חשש שהמכשיר יכבה על ידי המנגנון האוטומטי. 4. גוף חימום מיוחד, מסוג PTC שאינו יכול להתלהט כלל מצד טבעו, ואינו מגיע לעולם לזווהר ואדמיות ופועל בטכנולוגיה שונה, כך שלעולם אינו בכלל מוקצה דשלהבת. 5. נבדק היטב שהמים במדיד מתבשלים מערב שבת, ואינם מצטננים במהלך השבת לחום שהוא פחות מיד סולדת בו, (לצאת גם ידי שביטולו של 'עשבר' לח יש ביטול אחר ביטול).

מותר לכתחילה: וכן הורה הג"ר משה ידלר שליט"א, אחרי בירור אופן פעולת הקומקום שבת של חברת 'אור לשבת', ומותר להשתמש בו לכתחילה בשבת, ואינו 'מוקצה דשלהבת' לפי שגוף החימום אינו מתאדם, ואין חשש שיתנתק מזרם החשמל, כי יש חסם מיוחד הגורם שישאר תמיד מעט מים, ומותר לטלטלו כדין כלי שמלאכתו לאיסור שמתור לצורך גופו בפעולת הוצאת המים, ועוד שכל הכלי בסיס למים שהם היתר, והרי המים אינם התכלית של הכלי, והגוף חימום טפל ובטל אליו ודומה למה שכתב המש"ב (סימן שח ס"ק כו) לגבי מדוכה שיש בה שום, או קדירה שיש בה תבשיל, שמותר לטלטל הכלי אגב המאכל. **מוקצה דשלהבת:** לפי שיטת החוט שני ששלהבת, יש להחמיר גם בקומקום אור לשבת, שמה הוא בכלל 'מוקצה דשלהבת', כיון שמחובר לזרם החשמל, אם נניח כפי שכתב בארחות שבת, שהעיקר הוא הגוף חימום והוא נחשב בסיס לדבר האסור. וכן לשיטת הסוברים בדעת הגרי"ש אלישיב זצ"ל, שגם גוף חימום שאינו מתלהט הוא בכלל ספק מוקצה דשלהבת, שפיר יש להחמיר גם בקומקום של 'אור לשבת'.

אינו מוקצה: לדעת הג"ר אשר זעליג וויס שליט"א (במכתבו), לגבי טלטול מיחם חשמלי ומותר לילה שיש בהם חוט להט, מוקצה דשלהבת הוא רק בנר, כי שלשהב אין בה גוף ולא צורה ולא שייך לטלטלה כלי, אבל חוט להט הוא חלק מבלי שלם, ויש לפלפל אם דינו ככלי שמלאכתו להיתר או ככלי שמלאכתו לאיסור, ויש להחמיר שלא לטלטלה כי אם לצורך גופו ומקומו, אם לא בשעת הדחק, אבל ודאי אינם מוקצה דשלהבת.

מותר: לדעת הג"ר צבי יהודה שיש שליט"א (קובץ שערי הוראה כא עמוד עץ), אין לחוש בקומקום שבת משום טלטול מוקצה דשלהבת, ומשום כביס, כיון שהעיקר הוא המים, והוי בסיס לאיסור ולהיתר שמוותר בטלטול כאשר ההיתר יותר חשוב. וכעין זה כתב הג"ר בנימין זילבר זצ"ל (אז נדברו חלק ג סימן נ גות ח) קומקום חשמלי המחובר לחשמל דינו ככלי שמלאכתו לאיסור, ואם יש בו מים חמים מותר לטלטלו גם שלא לצורך גופו ומקומו, כמו סיר שמבשלים בו, ואינו נעשה כביס לגוף החימום.

3. קומקום 'אור לשבת'

רק 'אור לשבת' הוא לכתחילה: לדעת הג"ר אברהם משה הלפרין שליט"א במכתב לכוול תפארת הלכה ערלוי בראשות הג"ר יואל צבי דנציגר שליט"א ובגיליון אספקלריה (גיליון א אדר ב תשע"ט עמוד 12), ישנם דגמים של קומקומים לשבת, שקיימים בהם כמה ליקויים מצד הלכות שבת, אף שאינם אסורים מחמתם לגמרי מעיקר הדין, כדלהלן: 1. הנעילה של קומקום לבסיס רופפת ולא מספיק חזקה והוא עלול להתנתק מהבסיס, וצריך לוודא לפני שבת שהקומקום נעול היטב. 2. גם במצב שבת קיים אפשרות להפעלת מצב הרתחה, ואמנם אינו פסיק רישא, כי לא כל נגיעה בקומקום תפעיל את הרתחה, וגם הוא מתכבה לבד ואין בו תועלת, אך אינו לכתחילה. 3. קיים חשש שמה ירוקן את כל המים במזיגת הכוס, ויגרום לכיבוי המכשיר, בשונה ממיחם רגיל, שהברז גבוה מתחתית המים, ובהוצאה רגילה של המים אין חשש להתרוקנות המים שיגרום לכיבוי.

וגדר האיסור בגרם כיבוי, כפי שכבר האריך בכל זה אביו הג"ר לוי

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- א. **קומקום שבת:** כיום מצוי בחנויות מוצרי חשמל, שני דגמים של 'קומקום שבת' בקומקום מחברת 'קנדי' נעילה חזקה של הקומקום לבסיס, אין אפשרות להרתחת המים במצב שבת, קיים חשש מחמת האפשרות לריקון כל המים, יש גורא אדומה קטנה, גוף החימום מתאדם. בקומקום מחברת 'אור לשבת', נעילה חזקה של הקומקום לבסיס, אין אפשרות להרתחת המים כשהוא במצב שבת, אין אפשרות לריקון כל המים ואין חשש שיגרם כיבוי, גוף החימום אינו מתאדם, יש גורת ביקורת.
- ב. **שלהבת:** נר שדלק בבין השמשות, או שדולק בשבת, השלהבת מוקצה, ומדין כביס גם השמן התפילה והנר עצמו. והתחבטו האחרונים בגדר וטעם מוקצה דשלהבת, החזו"א ביאר שאין מטלטלין שלהבת בשבת מחשש כביס, וגם שאין דרך לטלטלו גם בחול. במנחת שלמה שאל שהשלהבת מתחדשת כל הזמן, באגרות משה ביאר שאינו כלי ונחשב כאבן.
- ג. **הצדדים:** נחלקו הפוסקים האם מכשיר חשמלי שיש בו חוט להט הוא בכלל מוקצה דשלהבת או לא. ובקומקום נחלקו האם נחשב בסיס לאיסור שהעיקר הוא הגוף חימום, או שדינו כבסיס לאיסור והיתר והמים שהם היתר חשובים יותר.
- ד. **קנדי:** בקומקום של חברת 'קנדי' דגם KN-900S, נאמרו השיטות הבאות: אסור משום מוקצה דשלהבת ומשום גזירה דמוליארא שמה יקלא בו מים. ומותר וזהר להשאיר מים בגובה 2-3 מ"מ. מצד הדין מותר ובעל נפש שחמיר.
- ה. **אור לשבת:** בקומקום של חברת 'אור לשבת' דגם OL-K2207, נאמרו השיטות הבאות: מותר לכתחילה, לפי רוב הפוסקים מותר, לשיטת החוט שני וכן יש אומרים בדעת הגרי"ש יש להחמיר שמה הוא בכלל 'מוקצה דשלהבת', כיון שמחובר לזרם החשמל.

משיב כהלכה

ההגרלה השבוע על 100 שקל במזומן

שאלה: האם מותר לטלטל בשבת תאורת חירום עם נורת לד?

האם נורת לד דולקת בתאורת חירום או במנורת לילה, דינו כמקצה מחמת גופו כמו 'מוקצה דשלהבת', או שדינו ככלי שמלאכתו לאיסור שמותר לצורך גופו ומקומו, והאם יש בזה 'זילותא דשבתא', ואולי יש הבדל בין שבת ליום טוב, ומה הדין בנורת פלורסנט?

מקורות: חזו"א (מא ס"ק ז), **מנחת שלמה** (חלק א סימן ד), **אגרות משה** (או"ח ג סימן ו) **חוט שני** (שבת ג עמוד ס), **שבות יצחק** (מוקצה פרק יד), **ארחות שבת** (חלק ב עמוד פח), **פסקי תשובות** (סימן שח אות ד).

במדור זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח תשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה. ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

נא להעביר את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה). בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085-02 שלוחה 4
2. בעמדות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' גיליון 'עומק הפשט'
3. בפקס מספר 6507823-1532
4. במייל 5047867@gmail.com

הזוכה בהגרלת גיליון 292 בסך 100 שקל מזומן האברך החשוב הרב חיים דוד מרגולין שליט"א כולל 'תורת חיים' בביהמ"ד 'כרם שול' ירושלים

מדור זה הוקדש השבוע

לעילוי נשמת הר"ר חיים אלתר בן הר"ר צבי הירש 'צ"ל נלב"ע י"ד כסלו ת.נ.צ.ב.ה.

בית הוראה הילכתא

הוראות כהלכה

הוראות למשתמשים; לדעת הג"ר שמואל יוסף שטיצברג שליט"א (שיעור בענין הקומקום שבת'), יש לנעול היטב את הקומקום אל הבסיס ולוודא שהחיבור חזק מספיק, ולא יפרד במהלך השבת. אם בערב שבת הפעיל מצב שבת, ושכח לבצע 'נעילה', מותר בשבת לנעול את הקומקום לבסיס, בזהירות שהמיכל לא יתרומם מהבסיס. אם הרים בטעות את הקומקום מהבסיס אסור להחזירו בשבת, כי סוגר מעגל חשמלי.

הוראות לייצור הקומקום; מצב שבת יתקל לגמרי את המגעיים של מתג ההרתחה. גוף החימום יפעל ברציפות ללא תרמוסטט. חסם מיוחד יעכב את הורקת כל תכולת המים. אין חשש לטלטול מוקצה במזיגת המים, ויש שהחמירו והתקינו גוף חימום שאינו לוחט.

ככדי שלא יהא 'זילותא דשבתא', ראוי להתקין מדבקה בולטת על הקומקום שהוא פועל על 'מצב שבת'. מקוצר הגיליון, לא נוכל להביא כאן כל פרטי דין המים שבצינורית המדיד, ודין בורר אבנית מתוך מים הראויים לשתייה, ודין גרם כיבוי שלא במתכוין.

עדכוני הלכה

תרמוס איכותי לשבת

כתב בספר **חשמל כשר לשבת** (עמוד 364), ניתן לשמור על חום המים בעזרת תרמוס איכותי, כאשר ממלאים עד למעלה החום נשמר טוב יותר.

מומלץ לרכוש תרמוס של חברה יפנית בשם פיקוק Peacock, שומר את חום המים למשך כל השבת בצורה מעולה. קיים דגם עם משאבה, ודגם בלי משאבה, איכות התרמוס מצדיק את מחירו הגבוה יחסית, נפח כ-2.5 ליטר (ניתן להשיג בחנויות כלי בית, קניין רפאלי, עזרה ואחזה).

מומלץ גם תרמוס של חברת AVEX איכותי מאוד, נפח 1.2 ליטר, פקק ייחודי, שומר חום למשך 24 שעות.

נושא הגיליון הבא:

'טלטול תאורת חירום בשבת'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעורר את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

אפשרות להנצחה לע"ג, לרפו"ש, וכדומה.

ניתן לשלוח רעיונות ותיקונים, הסופות והערות, להגדיל תורה ולהאדירה.

אפשר לתרום עבור הוצאת הגיליונות בעמדות הממוחשבות של 'נדרים פלוס

'ו'קהילות' ברחבי הארץ, תחת המדור 'קופות נוספות' לפי החיפוש: 'עומק הפשט'.

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט

שיעורים יומי עיון

בית הוראה טלפוני

ביורוי הלכה אקטואליים

קו מידע הלכתי

חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0-535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל:

פקס: 02-6507823